

FUŠ-Film u školi Vam predstavlja

RATKO MILIĆ KOKO

LJUBAV ILI SMRT

PREMA ROMANU IVANA KUŠANA • REDATELJ: DANIEL KUŠAN

U KINIMA OD 6.11.

Antonio Parać, Kristian Bonačić, Vanja Markovinović, Nina Mileta, Filip Mayer, Tesa Litvan, Tara Thaller, Korana Ugrina, Marin Stević, Ilijana Knežević
SCENARIST: Daniel Kušan, PREMA ROMANU Ivana Kušana "Ljubav ili smrt", PRODUCENTICA: Anka Jurić Tilić, DIREKTORI FOTOGRAFIJE: Mario Sablić h.f.s. i Filip Tot
SKLADATELJ: Dinko Appelt, MONTAŽER: Slaven Zečević, DIZAJNERICA ZVUKA: Dubravka Premar, SCENOGRAF: Ivan Veljača, KOSTIMOGRAFKINJA: Emina Kušan

kinorama HRT 2i Film

Studeni 2014.

Pripremila: Željka Ferenčić, prof.

KOKO 3: LJUBAV ILI SMRT

Žanr: dječja avantura

Trajanje filma: 90 min

Zemlja i godina proizvodnje: Hrvatska, 2014.

Redatelj: Daniel Kušan

Scenarij: Daniel Kušan, prema romanu Ivana Kušana "Ljubav ili smrt"

Direktori fotografije: Mario Sablić h.f.s. i Filip Tot

Montažer: Slaven Zečević

Scenograf: Ivan Veljača

Kostimografkinja: Emina Kušan

Skladatelj: Dinko Appelt

Dizajnerica zvuka: Dubravka Premar

Uloge: Antonio Parač (Koko), Kristian Bonačić (Zlatko), Vanja Markovinović (Marijana), Nina Mileta (Marica), Filip Mayer (Miki), Tesa Litvan (Melita), Tara Thaller (zagonetna djevojka), Korana Ugrina (Ema), Marin Stević (Žohar), Ilijana Knežević (Nina)

Producentica: Ankica Jurić Tilić

Produkcija: Kinorama, HRT, Gustav film

Distribucija: 2i Film

Najava filma: <https://www.youtube.com/watch?v=BtQ9k31cEdQ>

Službene stranice: <http://ljubavilismrt.hr/>

<https://www.facebook.com/filmljubavilismrt>

Preporučeno za dob: 10+

Sadržaj:

Koku je, čini se, i dalje nogomet najvažnija stvar na svijetu, a nadolazeći susret zloglasnih «Gusara» i Kokove ekipe «Zeleni Vrh» centralni događaj sezone. Zlatko i dalje svaki trenutak provodi čitajući knjige i prigovara Koku da je nezreo. Da dokaže suprotno, Koko mu priča o svojoj nesretnoj ljubavi prema zagonetnoj djevojci, tajnovitoj i čarobnoj poput junakinja Zlatkovih romana. Istovremeno, Kokova sestra Marica, samozatajna prijateljica Ema i drska Melita predane su glazbi. Imaju svoj bend i spremaju koncert. No, ta dva svijeta više nisu miljama daleko jer djeca odrastaju i zaljubljuju se. Zato će Kokova ekipa doći na koncert, a cure na nogometnu utakmicu.

No, tajanstvena djevojka koja se pojavljuje u Kokovu životu zadaje mu poprilične glavobolje. U procesu rješavanja misterija s ljubavnim predznakom, Koko se u međuvremenu

suočava s prijateljskim rivalstvom, izdajom i nesuglasticama. No, u svojim ljubavnim neprilikama nije sam, već ga u njima na sličan način sustižu i sami prijatelji.

Nakon što nogometna ekipa "Zeleni Vrh" na prevaru izgubi finale, a Kokova simpatija uputi poljubac drugome, njegov se svijet u potpunosti ruši. Ipak, nakon razočaravajućeg dana, Koko postaje svjestan svojih neotkrivenih simpatija prema staroj prijateljici Emi koja je, na svu sreću, također u njega zaljubljena.

O filmu:

Prošlo je tri godine od kada je snimljen prvi film "Koko i duhovi", adaptacija knjige Ivana Kušana i njegova legendarnog dječjeg junaka Koka uz kojeg su odrastale generacije. Praćen pozitivnim kritikama i oduševljenjem gledatelja, film je zabilježio izvrsnu gledanost, a podjednak je uspjeh ostvario i drugi film "Zagonetni dječak". "Ljubav ili smrt" je treći u nizu filmova prema književnom serijalu u kojem omiljeni zagrebački detektiv Ratko Milić – Koko zapravo više nije dijete. Naime, s rastom svojih protagonista, novi je nastavak donio i nove teme.

Dok su prva dva dijela bila više posvećena detektivskim zapletima, sada su u fokusu emocionalni problemi likova, opisani kroz priču o ljubavi i nogometu, prijateljstvu i izdaji. Koko sada pohađa srednju školu te se po prvi puta susreće s ljubavnim jadima i otkriva čari prve ljubavi. U ovom je filmu zreliji, čudniji, kompliciraniji. Zaljubljen. Njegovi su problemi "odrasliji" otkako je uplivao u adolescenciju, period u kojem mladići i djevojke pokušavaju shvatiti svijet oko sebe, a još uvijek imaju premalo iskustva.

Kao i u prethodna dva, radnja filma se događa u osamdesetima. Film tako nudi nostalgičan, "retro" pogled na odrastanje naraštaja u nekim posve drugim društvenim okolnostima. Bilo je to vrijeme kada su se djeca družila i igrala na dvorištu i ulici. Tada nije bilo kompjutera, Facebooka ili Ipada, nego samo lopta, skrivena skrovišta i slično. No, osjećaj zaljubljenosti, "jedino kad si non-stop živ", kao i općenito mladenačke ljubavi, nisu se puno od tada promijenile, usprkos tehnologiji i novoj internetskoj generaciji. Naime, još uvijek, kao i onda, postoje sretne i nesretne ljubavi. Ali, kako rastu Koko i njegova ekipa, tako se i svijet oko njih mijenja i polako napreduje. Tako ćemo, na primjer, u Kokovu stanu vidjeti "daljinski" telefon sa žicom od nekoliko metara, kojim se može razgovarati po cijelom stanu. To je u to vrijeme bilo posljednje čudo tehnike.

Film se inače snimao 36 dana na zagrebačkim lokacijama, a većinu glumačke ekipe poznamo iz ranijih filmova o Koku - Antonio Parač ponovno je u ulozi Koka, Kristian Bonačić u ulozi njegovog najboljeg prijatelja i knjiškog moljca Zlatka, Nina Mileta u ulozi je sestre Marice, Vanja Markovinović u ulozi Marijane i Filip Mayer u ulozi Mikija. Od novijih glumaca ističe se Tesa Litvan u ulozi izravne crvenokose Melite, te Korana Ugrina kao kulerski nastrojena Ema, ujedno i glavni vokal djevojačkog benda Fru Fru. Što se tiče samog Antonija Parača, kojeg je za prvi film redatelj tražio na deset audicija, on će s ovim filmom okončati svoju glumačku karijeru. Naime, mladić trenutačno pohađa prvi razred Sportske gimnazije, trenira rukomet već sedmu godinu zaredom te zapravo uopće ne sanja da kad odraste bude glumcem.

Riječi kritike:

"U nizu pametno osmišljenih vizualnih rješenja posebno se ističu napete scene koje se odvijaju na željezničkom kolodvoru, nogometnom travnjaku i naizgled napuštenom stanu u kojem se za klavirom nalazi Kokov imaginarni predmet opsesije. Kostimografija i scenografija i ovaj put nosi (za priču potrebnu) dozu retro autentičnosti koja je u novom filmskom nastavku izraženija nego ikad prije...

'Ljubav ili smrt' funkcionira na nekoliko razina, od kojih se jedna odnosi na Kokov misaoni svijet koji se nalazi na razmeđu imaginacije i zbilje, a druga se odnosi na stvarnost kakva jest. Što pojedinačno, što u kombinaciji, ova dva paralelna svijeta pristojno su uklopljena u cjelinu s konačnim ciljem razdvajanja stvarnog od nestvarnog. Ovaj stvarno-nestvaran splet događaja u priči na mahove može djelovati zbunjujuće, no iznenadni scenski uleti Tolstojeve Ane Karenjine ili pak Ghoeteova Werthera rješavaju sve usputno stvorene nedoumice.

Usprkos modernijim vremenima - ljubav, sport, glazba i prijateljstvo i dalje su bitne životne stavke većine adolescenata, a problemi koji se prirodno pojavljuju kao danak neiskustvu u domenama spomenutih pojava zasigurno će u mlađim gledateljima probuditi empatiju prema Kušanovim likovima".

- Ivana Bukna, tportal.hr

"Film više nego pristojno funkcionira unutar (pod)žanrovskog okvira dječjeg filma, pri čemu zasluge, osim nenametljivog režijskoj pristupa ponajviše idu direktorima fotografije Mariju Sabliču i Filipu Totu... Kad su glumački doprinosi u pitanju, definitivno najuvjerljiviji je Kristian Bonačić u ulozi Zlatka, a zanimljiva je i pojava Tese Litvan kao Melite, dok se kod velikog dijela ostatka ekipe gluma ipak može okarakterizirati kao pomalo drvena. 'Ljubav i smrt' pati od još nekih boljki koje i inače znaju moriti hrvatski film. U prvom redu to je neživotnost, odnosno crta artificijelnosti koja Koku i ostalim Kušanovim junacima oduzima onu autentičnu tinejdžersku razigranost iz literarnog predloška".

- Miro Nikolić, dalmatinskiportal.hr

O redatelju:

Daniel Kušan rođen je u Zagrebu 1975. godine. Diplomirao je filmsku i televizijsku režiju na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu. Član je Društva hrvatskih filmskih redatelja i Hrvatske zajednice samostalnih umjetnika. Više od deset godina radi profesionalno na filmu i televiziji kao redatelj i scenarist. Također je režirao i pisao za kazalište, a objavio je i nekoliko kratkih priča u književnim časopisima.

"Koko i duhovi" (2011.) je njegov redateljski prvijenac, a nakon što je "Zagonetnog dječaka" (2013.) potpisao "samo" kao koscenarist, ponovno se našao u ulozi redatelja i scenarista u "Ljubavi ili smrti", trećem od četiriju planirana filma projekta "Koko". Sam film mu je važniji od prethodnih, budući da ga je njegov otac Ivan Kušan pisao kad je Daniel bio tinejdžer i jer mu je čitao svako poglavlje kada bi ga napisao.

O Koku:

Ivan Kušan (rođen 1933. u Sarajevu, umro 2012. u Zagrebu), poznati je hrvatski pisac koji je tijekom pedesetogodišnje karijere osvojio brojne nagrade za svoja književna i dramska ostvarenja. Bio je prvim hrvatskim kandidatom nominiranom za Andersenovu nagradu, najprestižniju nagradu u području dječje literature. Od svih djela najveći su mu uspjeh postigli romani za djecu i mlade, posebice serijal od šest knjiga (*Uzbuna na Zelenom Vrh*, *Koko i duhovi*, *Zagonetni dječak*, *Koko u Parizu*, *Ljubav ili smrt*, *Koko u Kninu*) o nesvakidašnjem malom junaku Koku, s kojima je začeo hrvatski dječji kriminalistički roman. Inače je Kušan radio kao scenarist i dramaturg na radiju, televiziji, filmu i u kazalištu, te bio i akademskim slikarom, a prva izdanja romana o Koku ilustrirao je sam.

Koko se kao lik prvi put pojavio 1956. godine u romanu "Uzbuna na Zelenom Vrh", a dvije godine kasnije postaje glavni lik u "Koku i duhovima". Tijekom sljedećih četrdeset godina nastaju još četiri Kokova romana ("Zagonetni dječak", "Koko u Parizu", "Ljubav ili smrt" i "Koko u Kninu"), te knjiga priča "Strašni kauboj" u kojoj se Koko, uz također vrlo popularnu Melitu, pojavljuje u većini pripovijetki.

"Ljubav ili smrt" jedan je od najintragantnijih Kušanovih romana o Koku zahvaljujući specifičnom stilu i originalnosti. Naime, pisan je tako kao da ga je Koko pisao sam, a pisac je poslije njegov tekst ispravljao i komentirao crvenom olovkom. Premda je roman novijeg datuma i nije doživio toliko puno izdanja, danas ima kulturni status i mnogima je najdraži dječji roman Ivana Kušana.

Doživjevši brojna izdanja na hrvatskom i mnogim svjetskim jezicima, Kušanovi romani i danas osvajaju mladu čitateljsku publiku. Tri su romana već adaptirana u televizijske serije ("Lažeš, Melita", "Operacija Barbarossa" i "Ljubav ili smrt"), a "Koko i duhovi" je 2011. doživio filmski debi. Nakon "Zagonetnog dječaka", "Ljubav ili smrt" je treća filmska ekranizacija u produkciji Kinorame i Hrvatske radiotelevizije, a autori serijala pripremaju još jedan naslov - "Uzbunu na Zelenom Vrh".

PRIJEDLOG OBRADE FILMA NA SATU

PRIJE GLEDANJA FILMA:

Znate li tko je bio Ivan Kušan? Što znate o njemu? Jeste li čitali neka njegova djela? Koje vam se djelo najviše svidjelo i zašto? (Ako učenici do sada nisu pročitali niti jedno Kušanovo djelo, nastavnik bi mogao učenicima pročitati neke najpoznatije ulomke iz njegovih djela) Film "Ljubav ili smrt" kojeg ćemo pogledati snimljen prema istoimenom romanu Ivana Kušana koji je poslužio kao nadahnuće i predložak scenaristu i režiseru filma Danielu Kušanu, inače sinu Ivana Kušana.

Znate li što znači pojam filmske adaptacije? Što znači riječ adaptirati? (prilagoditi) Filmska adaptacija znači prenošenje književnog, glazbenog, popularno-znanstvenog ili kojeg dugog djela na film. U slučaju adaptacije književnog djela, neka se pripovijetka ili roman preoblikuje u filmski scenarij i prilagodi izvođenju na filmu. Film na drugačiji način pripovijeda neku priču, stoga vrijednost filmske adaptacije nije u tome je li neki sadržaj vjerno prenesen na film, nego u tome kako je i da li je specifičnim filmskim jezikom izražena osnovna tema i temeljni smisao djela.

NAKON GLEDANJA FILMA:

Nakon gledanja filma i emocionalne stanke učenika, nastavnici bi trebali izdvojiti osnovne teme koje se prožimaju kroz film, poput prijateljstva, odrastanja, prve ljubavi, bratsko-sestrinskih odnosa, izdaje, ustrajnosti, adaptacije književnog predloška i slično.

Potom je potrebno upitati učenike kako ih se dojmio film, što im se sviđelo u filmu, a što nije, je li im priča bila zanimljiva i bili ga preporučiti svojim prijateljima i prijateljicama. Nakon što iznesu svoje doživljaje, uslijedila bi istraživačka rasprava kroz niz pitanja i tema koje nameće ovaj film, s time da nastavnici pitanja i zadatke trebaju prilagoditi ovisno o dobi učenika.

Kojem rodu pripada film kojeg smo pogledali?

Što je tema ovog filma?

Odredite mjesto i vrijeme filma. Po čemu prepoznamo razdoblje osamdesetih godina? (to možemo vidjeti putem kostimografije, frizura, nedostatka mobitela i interneta, pomoću detalja u stanovima, tapiserija, starinskih portreta, lampi). Usporedite svijet iz filma sa današnjim! Usporedite odjeću, namještaj, način zabavljanja, tehnologiju...

Možete li sumirati film u nekoliko rečenica?

Kako biste dramaturški podijelili priču filma? U koliko dijelova možete podijeliti priču? Sadrži li film puno obrata? Koji su prijelomni trenuci u filmu? Odredite redosljed događaja i svakom dijelu filmske priče pridajte naslov.

Kako započinje film? Kakva je atmosfera na početku filma?

Tko su glavni likovi? Kako biste ih opisali? Koje su njihove glavne osobine? Koji te se lik najviše dojmio i zašto? S kojim likom se možeš najviše poistovjetiti? Zašto?

Glumi li Koko i dalje heroja kao i u prethodnim filmovima? Što se promijenilo? Kako bi ste opisali Koka?

Čime se bavi Koko, a čime njegov prijatelj Zlatko?

Koku je i dalje najvažnija sporedna stvar na svijetu nogomet, a Zlatko i dalje guta književna djela. "Marinković je jako dobar ako hoćeš nešto domaće", prijateljicu Marijanu savjetuje Zlatko koji "živi samo u knjigama". Koje su vaše najdraže knjige? Zašto je važno čitati?

Što muči Koka? Tko je zagonetna djevojka? Je li vješt u osvajanju ljubavi svog života? Kako se ponaša? O čemu mašta? Je li izgubio "glavu"?

Kako se likovi u filmu nose s ljubavlju? Opišite njihove odnose.

Jeste li se ikada zaljubili? Što se događa kada smo zaljubljeni? Kako se ponašaju osobe kada su zaljubljene?

Jesu li vam ikad roditelji ispričali na koji su se način upoznali? Ukoliko nisu, upitajte ih o tome kako je izgledao njihov prvi susret i kako su se zaljubili.

Koko voli nogomet, cure sviranje. Što vi volite raditi? Koji je vaš hobi? Napišite listu aktivnosti kojima inače radite. Postoje li neke aktivnosti kojima se bavite zbog drugih, ili ih stvarno volite raditi?

Kakve veze ima nogomet s ljubavnim jadima u filmu? Zanima li mladiće zaista glazba, a djevojke nogomet?

Što saznaje Kokova prijateljica Marijana tijekom intervjuiranja benda Fru Fru za školski list?

Što je Kokova sestra spremna učiniti radi ljubavi? Kako Koko reagira kada saznaje da ga sestra špijunira kako bi otkrila skrivenu taktiku njegovog tima? Komentirajte Marijaninu izjavu upućenu Koku "nemoj biti prestrog, sve je to zbog ljubavi". Što ste vi spremni učiniti radi svoje simpatije?

Kakav je odnos Koka i sestre Marice na početku filma, a kakav je na kraju? Imate li vi braću ili sestre? Kakav je vaš odnos s njima? Jeste li bliski? Što misliš, zašto je lijepo imati brata ili sestru? A sada se prisjeti neke nedavne razmirice koju si imao sa svojim bratom ili sestrom. Zatim zapiši odgovore na sljedeća pitanja: Što je izazvalo tu razmiricu? Što misliš, što bi mogao biti njezin pravi uzrok? Koja biste pravila mogli postaviti kako biste riješili problem i spriječili buduće nesuglasice?

Hoće li Kokova ekipa Zeleni Vrh pobijediti Crne gusare ili ne? Što se dogodilo tijekom finalne utakmice? Tko je Koka omamio i zašto? Je li to bilo nesportsko ponašanje? Kako na to reagira ekipa Crnih gusara?

Što pak znači ponašati se sportski? Da li se pravi sportaši kod takmičenja služe nečasnim sredstvima? Koja su pravila "fair-playa"? Zašto je važno poštovati pravila, suce i protivnike? Možemo li pravila poštene igre primijeniti i u životu? Koje su vrijednosti promiče sport? Postoji li neki profesionalni sportaš kojeg smatrate uzorom? Zašto?

Kako film završava? Tko je zapravo Kokova simpatija? Je li vas iznenadio kraj filma?

Komentiraj zanimljivost i uvjerljivost filmske priče.

Prikazuje li film realne situacije ili ne? Objasnite!

Koji vam je prizor bio najupečatljiviji ili najnapetiji?

Postoje li u filmu neki komični elementi? Ako da, koji su to trenuci? Kako pak ocjenjujete tužne trenutke?

Ima li nekih nejasnih situacija u filmu? Postoji li možda nešto što biste promijenili u filmu?

Što mislite, koja je ideja/poruka ovog filma?

FILMSKA IZRAŽAJNA SREDSTVA:

Kakva je gluma u filmu? Da li ti se čini da su glavni likovi takvi i u stvarnom životu? Djeluju li ti prirodno? Kako biste ocijenili njihovu glumu? Radi li se o dobrom ili lošem odabiru glumaca za uloge? Obrazložite svoje mišljenje.

Kakva je glazba u filmu? Ima li ona neku ulogu u ovome filmu? Kakav ugođaj stvara? Navedi barem jednu scenu u kojoj misliš da je glazba bila važno izražajno sredstvo i objasni zašto. (glazba priča priču, odaje osobnost likova, utječe na napetost u filmu kao i misterioznost priče...)

Postoji li pak tematska pjesma ovog filma? (pjesma se inače zove "Zagonetni dečko", a tekst, glazbu i aranžman pjesme potpisuju Ivan Veljača i Gordan Dragić. Ukoliko se pjesma sviđa vašim učenicima, možete ju u razredu poslušati još jednom putem sljedeće poveznice: <https://www.youtube.com/watch?v=MwvMJP2pU6U&feature=youtu.be&app=desktop>)

Brzina snimanja u filmu može biti realna, ubrzana ili pak usporena. Jeste li u filmu primijetili usporeni pokret, tzv. "slow motion"? Gdje? Što se njime postiglo? Ovdje možete pojasniti učenicima kako je efekt usporenog kretanja rezultat veće učestalosti snimanja od učestalosti projekcije (snima se, primjerice, brzinom od 48 sličica u sekundi). Nešto što u zbilji traje kratko ovdje je duže, poput sna. Na taj način može se analizirati, primjerice, skok nekog sportaša, svaki detalj njegove vještine. U "običnim" filmovima gdje nema nikakvog usporenja, primjerice u ratnim filmovima, pogođeni ljudi padaju na tlo u vrlo kratkom vremenu, pa gledatelji toga nisu svjesni i sam trenutak smrti neće ih se toliko dojmiti. No, kad je taj trenutak produžen (ubrzano snimljen), kad žrtve padaju sporo i kad se pred gledateljima otvaraju njihove rane, promatrač itekako biva svjestan toga čina, a sam prizor u filmu je više dojmljiv.

Na koji je način redatelj filmski prikazao o čemu Koko mašta, što misli i osjeća? Opišite o kojim je to scenama riječ. Redatelj u filmu koristi tzv. subjektivni kadar, što mislite što to znači i što se time postiže? Možete pojasniti učenicima kako redatelj time pokazuje perspektivu glavnog junaka filma. Naime, u nekoliko scena možemo vidjeti svijet Kokovim očima jer kamera imitira njegov pogled.

ZADACI ZA UČENIKE:

- Kojom biste ocjenom od 1 do 5 ocijenili ovaj film? Obrazložite svoju ocjenu i napišite filmsku kritiku.
- S učenicima još jednom ponovite pojam adaptacije te ih potom upitajte: Ako ste čitali *Ljubav ili smrt* mislite li da je ovo uspješna adaptacija? Obrazložite svoje mišljenje. Usporedite knjigu i film! Kojim sredstvima se autor izražava u književnoj priči, a kojima u filmu? U koje vrijeme je smještena radnja u knjizi, a u koje vrijeme u filmu? Što ste pročitali u knjizi, a niste vidjeli na filmu? Upitajte učenike i da li poznaju još neka književna djela prema kojima su snimljeni filmovi. Neki kažu da knjige općenito ostavljaju više mašte. Slažete li se s tom tvrdnjom? Zašto da ili zašto ne?
- Pomoću interneta i literature, istražite tko je bio Ivan Kušan te napravite mali plakat na temu "Ljubav ili smrt". Ukoliko niste pročitali knjigu, pročitate barem jedan odlomak iz romana.
- U filmu se mogu uočiti puno neobičnih situacija u kojima Koko pokušava naučiti što to znači prava ljubav. U jednom trenutku izjavljuje: "Ja nisam nikakav balavac. Ja dobro znam što je ljubav". Neka učenici napišu esej o tome što za njih predstavlja ljubav. Naslov eseja može primjerice biti "Ljubav je...", "Moja prva ljubav"...

POMOĆNI IZVORI U NASTAVI:

- Krešimir Mikić, *Film u nastavi medijske kulture*, Educa, Zagreb, 2001.
- <http://mediji.hr/category/mediji/film/>

* Kako bi poboljšali produkciju kvalitetnih hrvatskih filmova za djecu, voljeli bismo dobiti i povratnu informaciju učenika, učiteljica i učitelja. Svoje osvrte i razmišljanja možete nam slati na fus@kinovalli.net

Projekt FUS realiziran je uz potporu

